

Változatlanul komoly kihívások a pénzügyi szektorban Megjelent a PSZÁF kockázati jelentése

2011. december 19. Budapest

A továbbra is kockázatokkal terhelt nemzetközi gazdasági és pénzügyi környezet, a belső strukturális problémák és több speciális magyarországi tényező hatására a hazai pénzügyi szektor komoly nehézségekkel néz szembe. A tulajdonosi elkötelezettség továbbra is teljes, ám a negatív hatások kezelése és az új helyzethez való alkalmazkodás felerősítette a rendszerben már meglévő kockázatokat, és újabbak is keletkeztek.

A hitelkereslet a gazdasági növekedés lassulására és a bizonytalan kilátásokra reagálva már korábban visszaesett. Ez a legutóbbi időszakban, különösen a III. negyedévtől kezdődően a hitelezési képesség nagymértékű visszaesésével párosult, miközben a meglévő hitelállomány minősége is folyamatosan romlik. Bár erőteljes a bankadó és a végtörlesztés negatív hatása a szektorok, különösen a bankok jövedelmezőségére, a hitelintézeteknél a jövedelmezőség romlásának mintegy kétharmadát – jelentős egyedi banki különbségekkel – továbbra is a nemteljesítő hitelek növekvő állományára képzett tartalékok okozzák.

A 2010. IV. negyedéves átmeneti lassulást követően a nemteljesítő hitelek állománya ismét gyorsabb ütemben nőtt, és 2012. első felében is növekedés várható. Bár minden szegmensben nő a 90 napnál hosszabb késedelmű portfólió, a növekedés motorja továbbra is a lakossági jelzáloghitel-állomány. Mivel az új hitelkihelyezések volumene rendkívül alacsony, nem ellensúlyozza a lejáráó hitelek miatti csökkenést. A végtörlesztés elsősorban a nagyobb összegű megtakarításokkal rendelkező, jól teljesítő adósoknak segít, így a nemteljesítő állomány aránya is nő a hitelintézeti portfóliókban. E tendenciát tovább erősíti a devizahitelesek segítő intézkedésekkel kapcsolatos várakozások miatt lecsökkent fizetési hajlandóság és a korlátozott portfóliótisztítási lehetőségek. A hitelintézetek, különösen a bankok esetében jelentős az átstrukturálási tevékenység, azonban az átstrukturált hitelek növekvő része esik ismét késedelembe, vagyis az átstrukturálás egyre kevesebb problémás ügyfél számára nyújt megoldást. A nemteljesítő állomány a hitelintézeti szektornak így tartós terhet jelent.

A végtörlesztés miatt a bankszektort terhelő veszteség nagysága elsősorban a mindenkori aktuális árfolyamtól és a részvételi aránytól függ. A svájci frank árfolyama az meglehetősen magas, a részvételi arány pedig kiegyensúlyozott volt az időszak egészében, így a PSZÁF összességében 15%-os végtörlesztési részvételi arányra, és ennek megfelelő veszteségre számít. A végtörlesztéshez szükséges összeg mintegy fele belföldi megtakarításokból és kisebb részben forinthatelből származik, közel fele azonban feltehetően külföldi forrásból. A megtakarítások kivonása a betéteknél, a befektetési alapoknál és az életbiztosításoknál is kimutatható. A végtörlesztés gyakran másodlagos hatásokkal is jár a többi szektorban, pl. a jelzáloghitelhez kapcsolódó vagyon- és hitelfedezeti biztosítások felmondása révén.

A negatív tényezők miatt a jövedelmezőség drasztikusan visszaesett a bankszektorban. A III. negyedévben a végtörlesztés hatása még nagyon korlátozottan jelenik meg, a IV. negyedévben azonban nagy valószínűséggel nem várható profit a hazai bankszektorban. Az új helyzethez való alkalmazkodás érdekében eközben a bankok jelentősen átalakítják stratégiai terveiket. A Kormány és a Bankszövetség megállapodása fontos új eredmény, amely kijelöli a

További információ a sajtónak:

Binder István szóvivő

telefon: 489-9235

e-posta: sajto@pszaf.hu

honlap: www.pszaf.hu

devizahitelezéssel kapcsolatos problémák rendezési kereteit, kiiktat egy sor bizonytalansági elemet az adózás jövője tekintetében, bevezeti a tehermegosztást, és részben ellensúlyozza a szektor végtörlesztési veszteségeit.

A III. negyedév végén a hitelintézeti szektorokban a szektorszintű tőkemegfelelés továbbra is megnyugtatóan magas értéket mutatott, és pozitív, hogy a tőke jellemzően jó minőségű tőkeelemekből áll. Az egyes intézmények között korábban is meglévő különbségek azonban erősödtek. A nehezedő gazdasági és szabályozói környezetben a bankok meghirdetetten is egyre inkább eszközoldali alkalmazkodással reagálnak; a tulajdonosok a veszteségek pótlásához szükséges tőkét biztosítják, a további kockázatvállalást azonban korlátozzák.

A takarékszövetkezetek helyzete viszonylag kedvező, főként magas likviditásuk és a jelentősebb volumenű devizahitelek hiánya miatt. Kockázatot jelent ugyanakkor, hogy az egyedi intézményi különbségek ebben a szektorban is nagyok, többek között a meglévő deviza jelzáloghitel-állomány is mindössze tucatnyi szövetkezeti hitelintézetnél koncentrálódik. A hitelezési aktivitás e szegmensben is gyenge, és ezen a végtörlesztéshez nyújtott forinthitelek sem tudtak érdemben változtatni. A nemteljesítő állomány a portfóliótisztítás hiányának köszönhetően folyamatosan növekszik.

A pénzügyi vállalkozások követelésállománya nagymértékben csökkent. A work-out tevékenységet végző intézményeken kívül mindenütt visszaesés volt tapasztalható, és a kereslet emelkedése továbbra sem várható. A késedelmes állományok aránya (a work-out állomány nélkül is) e szegmensben a legmagasabb, az értékvesztés képzés emiatt jelentős teher a szektornak. A pénzügyi vállalkozások többsége folyamatos tulajdonosi tőkepótlást igényel, emiatt jelentős az intézményi átrendeződés is a szektorban.

Az aktivitás csökkenése minden biztosítási ágazatban jellemző, a jogszabályi előírások miatt kötelező termékek – pl. kötelező gépjármű felelősség biztosítás – kivételével. Mérséklődtek ugyanakkor a kockázatok is, ami az átlagdíjak csökkenésében is megjelent. A költséghányad és a kárkifizetések növekedése azonban elmaradt az eredmény növekedésétől, így a szektor továbbra is jövedelmező. Új, az európai bankszektor nehézségeivel összefüggő jelenség viszont, hogy a magyarországi biztosítók egy részénél az anyabiztosító a kivonható forrásokat központosítja és a nemzetközi csoport banki tagjának javára újraallokálja.

A befektetési szolgáltatók idén, különösen a III. negyedévben a volatilis piacokon megélenkült forgalomból profitáltak, így a szektor eredménye és tőkemegfelelése javult.

A pénztári szektor a magánnyugdíjpénztári rendszer átalakítása következtében jelentős mértékben zsugorodott, így az ehhez kapcsolódó vagyionkezelési díjbevételek is csökkentek. A magánnyugdíjpénztárakban maradt alig több mint 100 ezer tag többsége magasabb jövedelmű, 30 év feletti férfi, sokuk a legutóbbi költségvetési kiigazítás keretében bejelentett intézkedések hatására visszatérhet az állami nyugdíjellátási rendszerbe. A pénztári szektorban a változások miatt jelenleg az önkéntes nyugdíjpénztári ágazat rendelkezik a legjelentősebb létszámmal és vagyonnal. Az öngondoskodás erősödése itt további fejlődést hozhat, ennek jelei azonban még nem láthatók.